

Lood in de bodem

PTB – platformdag

Peter Bouter – Gemeente Arnhem

Peter.Bouter@arnhem.nl

28 november 2017

4-12-2017

1

Arnhem
GEMEENTE

4-12-2017

2

Aanleiding

- Rapportage RIVM in 2015 over diffuse loodverontreiniging
- Bij relatief lage blootstelling aan lood = > schade aan de gezondheid van jonge kinderen
- GGD in 2016 een advies over lood in de bodem in relatie tot de gezondheid.

GOO

Vorig jaar is er een GOO werkgroep gestart bestaande uit (bodem)ambtenaren van een aantal Gelderse gemeenten, een waterschap en de Gelderse GGD'en. De doelstelling was om tot een gezamenlijke aanpak te komen in de communicatie richting inwoners

Resultaat

- lood-folder
- FAQ
- tekst voor internetpagina
- persbericht
- paginagroot artikel in de Gelderlander
- plaatsing persbericht in diverse weekbladen
- aandacht bij ambtenaren publieke gezondheid
- reportage op Omroep Gelderland
- diverse initiatieven bij meerdere gemeenten
- onderzoek speelplaatsen, schoolpleinen (Wageningen, Tiel etc.)
- verspreiding bij consultatiebureaus

folder

Lood in de bodem

Noord- en Oost-Gelderland

Gelderland-Midden

Gelderland-Zuid

4-12-2017

6

OP VERSCHILLENDE PLEKKEN IN DE PROVINCIE GELDERLAND ZIT LOOD IN DE

BODEM. LOOD IN DE BODEM KAN EEN RISICO VOOR DE GEZONDHEID ZIJN.

VOORAL JONGE KINDEREN ZIJN GEVOELIG VOOR LOOD. IN DEZE FOLDER VINDT

U TIPS OM RISICO'S TE VOORKOMEN.

Activiteiten in het verleden hebben geleid tot bodemverontreinigingen. Veel bodemverontreinigingen in Nederland zijn opgeruimd. Toch komt lood nog voor in de bodem. Dit geldt vooral voor vooroorlogse wijken en dorpskernen. Ook in de bodem van voormalige industriegebieden kan lood zitten. De mens heeft lood in het verleden veel gebruikt. Bijvoorbeeld als antiklopmiddel in benzine, als kleurstof in verf en in de bouw. Door dit gebruik is de bodem in Nederland op veel plekken verontreinigd met lood.

Tegenwoordig krijgt u veel minder lood binnen dan de mensen vroeger. Dit komt bijvoorbeeld door het verbod op het gebruik van lood in benzine en het vervangen van loden drinkwaterleidingen. Meer u kunt nog wel lood binnen krijgen wanneer u in contact komt met bodem waar lood in zit.

Lood kan een nadelig effect hebben op de ontwikkeling van het leervermogen. Daarom is het belangrijk dat met name kinderen tot en met ongeveer 6 jaar zo min mogelijk lood binnenkrijgen. Kinderen steken vingers en voorwerpen in hun mond.

Als ze dit doen bij het spelen op een bodem met lood krijgen ze lood binnen. Ook als u groenten uit eigen tuin eet, kan dat er toe leiden dat u lood binnenkrijgt. Dit komt vooral door de bodemdeeltjes die aan de gewassen blijft hangen. Met een paar simpele maatregelen kunt u zorgen dat uw kinderen zo min mogelijk lood binnenkrijgen.

In oude woningen en in recent opgeleverde nieuwbouw kunnen bewoners meer worden blootgesteld aan lood via het drinkwater. Om contact via het drinkwater te voorkomen is het belangrijk loden drinkwaterleidingen te vervangen. Meer informatie over lood in drinkwater vindt u op www.milieucentraal.nl.

WAT KUNT U DOEN?

- *Laat uw kinderen hun handen wassen na het buitenspelen.*
- *Laat kinderen niet op onbedekte verontreinigde bodem (" kale bodem") spelen. Bedek de bodem met gras, struiken of vaste planten. Een kunstgrasmat of bestrating, bij voorkeur waterdicht, zorgt ook voor een goede bedekking.*
- *Kies voor een zandbak met schoon zand.*
- *Was de aarde van zelfgekweekte groenten en fruit zorgvuldig af.*
- *Of kweek groenten in bakken met schone grond (potgrond of tuinaarde).*
- *Heeft u een grote moestuin (groter dan 200 m²)? Vraag dan informatie op over de kwaliteit van de bodem en/of laat deze onderzoeken.*

Deze folder is tot stand gekomen door een samenwerking van de GGD'en en het GOO; het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) is een samenwerkingsverband van de Provincie Gelderland en de Gelderse gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten.

MEER INFORMATIE?

Op de site van uw gemeente of op www.bodemloket.nl kunt u meestal zien of er bij u bodemonderzoek is gedaan. U kunt ook altijd bellen met uw gemeente.

Mocht er over uw bodem geen informatie zijn, dan kunt u besluiten zelf onderzoek te laten doen door een adviesbureau. Een adviesbureau kan u ook adviseren over wat er moet gebeuren, als er sprake is van een verontreiniging.

Wilt u meer weten over lood en gezondheid? U kunt hiervoor terecht bij uw GGD. U vindt de contactgegevens op www.ggd.nl

Vervolg

Alle partijen aanschrijven om te inventariseren hoe ze er in staan, wat voor hen handig is om te doen. Dit aan de hand van een aantal vragen, evt. vormgegeven in een stroomschema, waarmee ze kunnen bepalen wat in hun situatie te overwegen is om te doen.

Hulpvragen:

- gebieden met een diffuse bodemkwaliteit > kwaliteit Wonen?
- liggen er in dat gebied schoolpleinen/speelplaatsen?
- zijn de schoolpleinen verhard?
- zijn er op basis van onderzoeken locaties te verwachten waar lood boven de MTR aanwezig kan zijn? Tuinen bijv.
- zijn er beschikkingen genomen binnen uw gemeente waar de biobeschikbaarheidsfactor 0,4 is toegepast?

Arnhem

1. Borg de 210 (=klasse Wonen)
2. Bodembeheernota: in woonwijken waar de P80 boven Wonen ligt mag nu alleen maar meer maximaal Wonen worden toegepast
3. Communicatie in GOO-verband
4. Specifiek onderzoek

Specifiek onderzoek

- onze hele BIS gezeefd op lood > 370 mg/kg
- gezeefd op gebruik Wonen; infra en Industrie er af
- met luchtfoto's, aanwezige onderzoeken en/of locatie-bezoek gezeefd op daadwerkelijk risico;
- check voormalige beschikkingen op gebruik van bio-beschikbaarheid 0,4
- en dan blijven er een aantal locaties over die we gaan:

- a. (her)beschikken om gebruiksbepalingen goed vast te leggen
- b. onderzoeken met XRF en boringen/analyses om representatief gehalte te bepalen
- c. onderzoeken naar daadwerkelijke situatie (gebruik/verharding etc.)
- d. (her)beschikken als spoedeisend en dan ook gelijk saneren (verharden/deels ontgraven etc.) om de spoedeisendheid er weer af te halen

Handhaving & Toezicht ?????

Bedankt voor uw aandacht

4-12-2017

14